

អុបាសកនិទ្ទេស

សំដែងអំពីនាមថា អុបាសក និងធម៌របស់អុបាសកផ្សេងៗ មានសីលជាដើម។ ជនដែលមាននាមបញ្ញាក្តី ថា អុបាសក អុបាសិកា នោះដោយហេតុដែលបានចូល ទៅជិតនូវព្រះរតនត្រៃជាទីពឹងទីរលឹក ដូចពុទ្ធភាសិតដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងចំពោះ នឹងមហានាមសក្យរាជថា ម្ចាស់មហានាម គ្រហស្ថ អែណាមួយ បានដល់នូវព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃជាទីពឹងទីរលឹកហើយ គ្រហស្ថនោះអែងបានឈ្មោះថា អុបាសក បើស្រ្តីហៅថា អុបាសិកា។

ម្យ៉ាងទៀតមានបាលីថា រតនក្កយំ អុបាសតីតិ អុបាសកោ ប្រែថា ជនអែណាចូល ទៅអង្គុយជិតព្រះរតនត្រៃ ជននោះឈ្មោះថា អុបាសក។

អធិប្បាយថា ជនដែលចូលទៅអង្គុយជិតព្រះរតនត្រៃនោះ គឺមិនមែនចូលទៅអង្គុយជិតព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ជានិច្ចដោយរូបកាយនោះទេ គឺលោកសង្គ្រោះយកនាមកាយជាប្រមាណ សូម្បីអ្នកនោះស្ថិតនៅក្នុងទីឆ្ងាយប៉ុន្មាន តែមានសន្តានចិត្ត ប្រព្រឹត្តចាប់នៅក្នុងគុណព្រះរតនត្រៃជានិច្ច ចិត្តនោះអែនទៅតោងយកគុណព្រះរតនត្រៃជាទីពឹងទីរលឹកហើយជននោះឈ្មោះថា បានចូលទៅអង្គុយជិតព្រះរតនត្រៃជានិច្ច បើគ្រាន់តែចូលទៅអង្គុយជិត ព្រះពុទ្ធដោយរូបកាយ តែសន្តានចិត្តនោះស្ថិតនៅក្នុងទីឆ្ងាយអំពីគុណព្រះរតនត្រៃ មិនមានបង្ហានចិត្តទៅក្នុងគុណព្រះរតនត្រៃ ឡើយ ជនឈ្មោះថា ស្ថិតនៅក្នុងទីឆ្ងាយអំពីគុណព្រះរតនត្រៃ មិនមែនជា អុបាសក អុបាសិកាឡើយ។

សីលនៃអុបាសក

បញ្ជាវិភិចេតនា គឺរៀបចំចាកវេរាថ្ម ឈ្មោះថាជាសីលនៃអុបាសក ដូចពុទ្ធភាសិតដែលព្រះបរមគ្រូជាម្ចាស់ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងចំពោះមហានាមសក្យរាជថា ម្ចាស់មហានាម អុបាសកអែណាបានរៀបចំចាកបាណាតិបាត គឺមិនសំលាប់សត្វៗ រៀបចំចាកអទិន្នាទាន គឺមិនលួចទ្រព្យអ្នកដទៃៗ រៀបចំចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ គឺមិនប្រ

ព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ១ រៀបចាកមុសាវាទ គឺមិននិយាយកុហក១ រៀបចាកសុរាមេរយគឺមិន ដឹកនូវ
សុរា និងមេរយ១ អុបាសកនោះឈ្មោះថា អុបាសកមានសីល។

អាជីវៈនអុបាសក

កិរិយាលៈបង់នូវជំនួញខុស ៥ប្រការ ហើយប្រកបកិច្ចការចិញ្ចឹមជីវិតដោយត្រឹមត្រូវ តាមធម៌ ឈ្មោះថា
អាជីវៈនអុបាសក ដូចមានពុទ្ធបញ្ញាត្តិដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ហាមចំពោះនឹងភិក្ខុទាំងឡាយ ជំនួញខុស
ទាំងឡាយ៥ប្រការនោះគឺ

- ១ -សត្តវណិជ្ជា ជួញសស្ត្រាវុធសំរាប់ប្រហារ គឺធ្វើគ្រឿងសស្ត្រាវុធនោះដោយខ្លួនអែង
ង រឺអោយអ្នកដទៃធ្វើអោយ រឺបានមកដោយហេតុអៃណាមួយហើយលក់ដូរគ្រឿងសស្ត្រាវុធនោះ។
- ២ -សត្តវណិជ្ជា ជួញដូរមនុស្ស។
- ៣ -មំសវណិជ្ជា ជួញសាច់គឺចិញ្ចឹមនូវសត្វទាំងឡាយមានជ្រូកជាដើមលុះដល់សត្វទាំង
៤ -មជ្ជវណិជ្ជា ឡាយនោះ ចំរើនធំឡើងក៏សំលាប់យកសាច់លក់។
- ៥ -វីសវណិជ្ជា ជួញទឹកស្រវឹង គឺផ្សំគ្រឿងណាមួយ អោយកើតឡើងជាទឹកស្រវឹងដោយខ្លួនអែង រឺទិញគេយកមក ហើយលក់ដូរទឹកស្រវឹងនោះ។
ជួញថ្នាំពិសគឺចាត់ចែងផ្សំថ្នាំពិសអោយកើតឡើងដោយខ្លួនអែង រឺអោយគេផ្សំអោយ រឺបានមកដោយហេតុអៃណាមួយហើយលក់នូវថ្នាំពិសនោះ។

អុបាសក កាលបើរៀបចាកជំនួញខុសទាំង៥ប្រការនេះ ហើយបានប្រតិបត្តិការចិញ្ចឹមជីវិតដោយធម៌
ឈ្មោះថា មានអាជីវធម៌ដោយប្រពៃ។

វិបត្តិនៃអុបាសក

ធម្មជាតិដែលញ៉ាំងសីលនិងអាជីវធម៌នៃអុបាសកអោយវិនាសឈ្មោះថាវិបត្តិ វិបត្តិ នោះមាន៥យ៉ាងគឺ៖

- ១ - អស្សរទ្វា ហោតិ អុបាសកមិនជឿគុណព្រះរតនត្រៃ។

២ - ទុស្សីលោ ហោតិ អុបាសកទ្រុស្តសីល។

៣ - កោតុហលមង្គលិកោ ហោតិ អុបាសកប្រកបដោយមង្គលភ្នាក់ផ្អើល។

៤ - មង្គលំ បច្ឆេតិ នោ កម្មំ អុបាសកប្រកាន់ជឿថា មង្គលមានវិទូពារវេលាជាដើមអោយផល
មិនប្រកាន់ជឿថាកម្មជាកុសលអកុសលអោយផលឡើយ។

៥ - អិតោ ច ពហិទ្ធា ទក្ខិណេយ្យំ គវេសតិ តត្ត ចបុព្វការំ ករោតិ អុបាសការស្វែងរកតែទក្ខិណេ
យ្យបុគ្គល គឺបដិគ្គាហកៈអ្នកទទួលទានខាងក្រៅ ព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយធ្វើនូវទានដល់ទក្ខិ
ណេយ្យ បុគ្គលខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានោះ។

អុបាសកអែណាប្រកបដោយវិបត្តិ៥យ៉ាងនេះ ត្រង់វិបត្តិអែណាមួយ អុបាសកនោះ ឈ្មោះថា អុបាសកច
ណ្ឋាល គឺអុបាសកដូចជាមនុស្សចណ្ឋាល ឈ្មោះថា អុបាសក មល គឺអុបាសកមានធម៌មន្ទិលសៅហ្មងផង
ឈ្មោះថា អុបាសកបដិកិដ្ឋៈ គឺអុបាសកដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយលោកតិះដៀលផង។

សម្បត្តិនៃអុបាសក

ធម្មជាតិដែលញ៉ាំងសីលនិងអាជីវធម៌ នៃអុបាសកអោយបរិបូណ៌អោយបរិសុទ្ធប្រពៃ ឈ្មោះថាសម្បត្តិ
សម្បត្តិនោះមានប្រាំយ៉ាងគឺ

១ - សទ្ធា ហោតិ អុបាសកមានសេចក្តីជឿជាក់ច្បាស់ក្នុងគុណព្រះរតនត្រៃ។

២ - សីលវោ ហោតិ អុបាសកមានសីល។

៣ - នកោតុហលមង្គលិ កោហោតិ អុបាសកប្រកបដោយសុភមង្គលមិនភ្នាក់ផ្អើល។

៤ - កម្មំ បច្ឆេតិ នោ មង្គំ អុបាសកប្រកាន់ជឿថា កម្មជាកុសល និងកម្មជាអកុសលអោ
យផល មិនប្រកាន់ជឿមង្គលមានវិទូពារវេលាជាដើមអោយ
ផលឡើយ។

៥ - ន អិតោ ពហិទ្ធាទក្ខិ ណេយ្យំ គវេសតិ អិធ ចបុព្វការំ ករោតិ អុបាសកមិនស្វែងរកទក្ខិ
ណេយ្យបុគ្គល គឺបដិគ្គាហកៈអ្នកទទួលទានខាងក្រៅព្រះពុទ្ធ
សាសនាឡើយ ហើយធ្វើទានតែក្នុងទក្ខិណេយ្យបុគ្គលក្នុងព្រះ

ពុទ្ធសាសនានេះ។

អុបាសកអណាប្រកបដោយសម្បត្តិ ៥យ៉ាងនេះហើយ អុបាសកនោះឈ្មោះថា អុបាសករតនៈ គឺអុបាសក ដូចជាវត្តមានកែវជាដើមផង ឈ្មោះថាអុបាសកបទុមៈ គឺជាអុបាសកដូចជាផ្កាឈូកមានពណ៌សផង។

គុណនៃអុបាសក

ធម៌សំរាប់អុបាសកអុបាសិកាប្រតិបត្តិគ្រប់រូប ដើម្បីនឹងអោយកើត អោយចំរើននូវសម្បត្តិទាំងពួងឈ្មោះ

ថាគុណ គុណនេះជារបស់អុបាសកអុបាសិកាហៅថា អុបាសកគុណ មាន១០យ៉ាងគឺ៖

១ - សង្ឃន សទ្ធិ សមានសុខទុក្ខា ហោតិ អុបាសកអ្នករួមសេចក្តីសុខ ទុក្ខមួយ អន្លើដោយភិក្ខុសង្ឃ គឺ

ថា បើភិក្ខុសង្ឃមានសេចក្តីសុខក៏ត្រេកអរ បើភិក្ខុ សង្ឃមានសេចក្តីទុក្ខព្រួយក៏ព្រួយជាមួយផង។

២ - កាយិកវចសិកញ្ច សុរក្ខិតំ ហោតិ អុបាសកមានធម៌ជាអធិបតី គឺថា កាលបើប្រព្រឹត្តធ្វើអ្វីៗ រមែងកា

ន់យកធម៌ជាធំ ជាទីតាំង ជាទីអាងមាំ មិនអោយ ខុសមិនអោយឃ្លៀងឃ្លាតអំពីធម៌ឡើយ។

៣ - ធម្មោ អធិបតេយ្យោ ហោតិ អុបាសកមានធម៌ជាអធិបតី គឺថាកាល បើប្រព្រឹត្តធ្វើអ្វីៗ រមែងកាន់

យកធម៌ជាធំ ជាទីតាំងជាទីអាងមាំ មិនអោយខុសមិន អោយឃ្លៀងឃ្លាតអំពីធម៌ឡើយ។

៤ - យថា ថាមេន សំវិភាគរតោ វ ហោតិ អុបាសកជាអ្នកត្រេកអរក្នុង ការបរិច្ចាគទានតាមសមត្រូវដល់

កម្លាំងនៃខ្លួន គឺធ្វើទានតាមសមត្រូវដល់ទ្រព្យតិច និងច្រើន បើមានតិចក៏ធ្វើតិច បើមានច្រើនធ្វើ

ច្រើនមិនមានមធ្យមគ្របសង្កត់ សន្តានចិត្តឡើយ។

៥ - ជិនសាសនំ ជានិកុញ្ញា វាយមតិ អុបាសកអុស្សាហ៍ព្យាយាមដើម្បី នឹងអោយដឹងច្បាស់នូវសាសនៈ គឺពា

ក្យប្រៀនប្រដៅពាក្យបណ្តាំនៃព្រះជិនស្រី។

៦ - សម្មាទិដ្ឋិកោ វ ហោតិ អុបាសកជាសម្មាទិដ្ឋិ គឺមានប្រាជ្ញាយើងត្រូវ តាមសេចក្តីពិត។

៧ - អបគតោ កោតុហលមង្គលិកោវ ហោតិ អុបាសកប្រាសចាកមង្គល ភ្ញាក់ផ្អើលហើយជាអ្នកមិនប្រ

កាន់ជឿថា មង្គលមានវិទូពារវេលាជាដើមអោយផលឡើយប្រកាន់ជឿតែកម្មជាកុសល និងអកុស

លថាអោយផល។

៨ - ជីវិតហេតុបិ អញ្ញំ សត្តារំ ន អទ្ធិសតិ អុបាសក បើទុកជាមានហេតុគួរដល់នូវសេចក្តីវិនាសជីវិតក្តី ក៏មិ

នលះបង់ព្រះរតនត្រៃ ហើយត្រឡប់ទៅកាន់យកមនុស្សដទៃជាគ្រូអាចារ្យជាទីពឹងរបស់ខ្លួនថា ប្រ

សើរជាងព្រះរតនត្រៃឡើយ។

៩ - សមគ្គារាមោ វ ហោតិ អុបាសកមានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងសាមគ្គីធម៌ គឺសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា។

១០ - សាសនេ ចរតិ អុបាសកប្រព្រឹត្តិក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា គឺប្រព្រឹត្តតាមតែធម៌ វិន័យជាពុទ្ធសាសនា។

អុបាសកៈគុណ ១០យ៉ាងនេះ អុបាសកអុបាសិកាគប្បីប្រព្រឹត្តតាមកុំអោយឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ព្រោះ
ជាធម៌អាចនឹងធ្វើចិត្តអុបាសក អុបាសិកាអ្នកប្រព្រឹត្តប្រតិបត្តិអោយសុចរិតផ្លូវផងក្នុងព្រះពុទ្ធសាស
នាហើយអោយបានជាបច្ច័យនៃនិព្វាន សម្បត្តិផង។

ចប់អុបាសកនិទ្ទេសដោយសង្ខេបប៉ុណ្ណោះ។